

Особливості розбудови професійного самоврядування в системі прокуратури, судової влади та адвокатури України

Features of Development of Professional Self-Government in the System of Prosecution, Judiciary and the Bar of Ukraine

Руслан Скриньковський¹, Мирослав Ковалів², Андрій Приведа³,
Мар'яна Хмиз^{1,4}, Святослав Князь⁵, Дмитро Павлов⁶

Ruslan Skrynkovskyu, Myroslav Kovaliv, Andriy Pryveda, Mariana Khmyz, Sviatoslav Kniaz, Dmytro Pavlov

¹ *Lviv University of Business and Law*

99 Kulparkivska Street, Lviv, 79021, Ukraine

² *Lviv State University of Internal Affairs*

26 Horodotska Street, Lviv, 79007, Ukraine

³ *Lviv Region Prosecutor's Office*

17–19 Taras Shevchenko Avenue, Lviv, 79005, Ukraine

⁴ *Ivan Franko National University of Lviv*

1 Universytetska Street, Lviv, 79000, Ukraine

⁵ *Lviv Polytechnic National University*

12 Stepana Bandery Street, Lviv, 79013, Ukraine

⁶ *Institute of Department of State Guard of Ukraine Taras Shevchenko National University of Kyiv*

8 Petra Bolbochana Street, Kyiv, 01014, Ukraine

DOI: 10.22178/pos.71-8

JEL Classification: K49

Received 29.05.2021

Accepted 26.06.2021

Published online 30.06.2021

Corresponding Author:

Ruslan Skrynkovskyu

uan_lviv@ukr.net

© 2021 The Authors. This

article is licensed under a

Creative Commons

Attribution 4.0 License



Анотація. У статті на основі порівняльного аналізу галузевого законодавства України і практики його застосування досліджено особливості розбудови професійного самоврядування в системі органів прокуратури, органів судової влади та органів адвокатського самоврядування. Визначено, що прокурорське самоврядування являє собою колективне самостійне вирішення прокурорами питань, пов'язаних із діяльністю органів прокуратури. Встановлено, що систему органів адвокатського самоврядування в Україні формують: 1) З'їзд адвокатів України; 2) Рада адвокатів України; 3) Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури; 4) Вища ревізійна комісія адвокатури; 5) Конференція адвокатів регіону; 6) Рада адвокатів регіону; 7) Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія; 8) Ревізійна комісія регіону. З'ясовано, що органами суддівського самоврядування в Україні є: 1) збори суддів, що являють собою зібрання суддів, що належать до відповідного суду, для того, щоб обговорити питання внутрішньої діяльності такого суду та ухвалити відповідні колективні рішення за результатами обговорення таких питань; 2) Рада суддів України (вищий орган суддівського самоврядування, при чому він функціонує як виконавчий орган з'їзду суддів України); 3) з'їзд суддів України (орган, що приймає рішення, які є обов'язковими до виконання усіма органами суддівського самоврядування та усіма судами в Україні). Зазначено, що перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є визначення ролі судової влади в конституційно-правовому механізмі захисту прав і свобод людини та дослідження вимог щодо несумісності посади судді, прокурора та адвоката з іншими видами діяльності в контексті порівняльного конституційно-правового аспекту.

Ключові слова: прокурорське самоврядування; адвокатське самоврядування; суддівське самоврядування; судова влада; адвокатура; прокуратура; правосуддя; судочинство.

Abstract. Based on a comparative analysis of the sectoral legislation of Ukraine and the practice of its application, the article studies the features of the development of professional self-government in the system of prosecutors, judicial authorities and the bar. It has been found out that prosecutorial self-government in Ukraine is conducted through the Council of Prosecutors of Ukraine (the highest body of prosecutorial self-government in the period between all-Ukrainian conferences of prosecutors) and the all-Ukrainian conference of prosecutors (the highest body of judicial self-government). It has been determined that prosecutorial self-government is a collective independent decision of prosecutors on issues related to the activities of prosecutorial bodies. It has been established that the system of bar self-government bodies in Ukraine is formed by: 1) the Congress of advocates of Ukraine; 2) the Bar Council of Ukraine; 3) the Supreme Qualification and Disciplinary Commission of Advocacy; 4) the Supreme Audit Commission of the Bar; 5) the Regional Conference of Advocates; 6) the Council of Advocates of the region; 7) the Qualification and Disciplinary Commission; 8) the Audit Commission of the region. It has been found that the bodies of judicial self-government in Ukraine are: 1) a meeting of judges, which is a gathering of judges belonging to the corresponding court aimed at discussing the internal activities of such a court and making appropriate collective decisions based on the discussion of such issues; 2) the Council of Judges of Ukraine (the highest body of judicial self-government, which also functions as the executive body of the Congress of Judges of Ukraine); 3) the Congress of Judges of Ukraine (the body that makes decisions that are binding on all bodies of judicial self-government and all courts in Ukraine). It is noted that the prospects for further research in this area are to determine the role of the judiciary in the constitutional and legal mechanism for the protection of human rights and freedoms and to study the requirements for incompatibility of a judge, prosecutor and lawyer with other activities in the context of comparative constitutional law.

Keywords: prosecutorial self-government; advocacy self-government; judicial self-government; judiciary; advocacy; prosecutor's office; justice; proceedings.

ВСТУП

Суттєвим поштовхом до реформування системи судових органів, зокрема органів прокуратури, органів адвокатського самоврядування та органів кримінальної юстиції стало прийняття Закону України «Про прокуратуру» [1]. Варто зауважити, що діяльність зазначених вище органів у комплексі впливає на рівень ефективності та продуктивності діяльності правової системи у сукупності. Таким чином, акцентуючи увагу на зазначеному, в основі тематики цього дослідження лежатиме виокремлення засад діяльності органів прокуратури, органів адвокатського самоврядування, органів суддівського самоврядування та органів кримінальної юстиції в контексті виокремлення напрямків їх перебудови, як основи реформування системи судових органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що значний внесок у вивчення, дослідження та розвиток професійного самоврядування в системі прокуратури, судової влади та адвокатури зробили такі вчені-

юристи і практики: Н. Бакаянова [2, 3], В. Долежан [3], О. Єщук [4], Н. Квасневська [5], С. Ківалов [3], С. Короєд [6], І. Кресіна [6], С. Марченкова [4], М. Маршуба [7], С. Прилуцький [6], Ю. Полянський [3], О. Свида [3], Д. Толпиго [8], О. Толпиго [8] та інші.

Так, С. Короєд, І. Кресіна і С. Прилуцький [6] у своєму дослідженні представляють Концепцію реформування судової влади України. В основі реформування судової влади України, на думку науковців, повинні лежати формування законодавчих і організаційних засад до затвердження в Україні ефективної, відповідальної і водночас незалежної судової влади, яка буде захищати права та законні інтереси громадян, а також матиме високий рівень довіри з боку суспільства. Окрім того, науковцями представлено такі завдання, яких потрібно досягти у ході реформування судової влади України, а саме [6]:

1) у контексті реформування дотримуватись ідей децентралізації і внутрішньої судової спеціалізації;

2) формування цілісної системи судів, до складу якої повинні входити не тільки Верховний Суд, але і місцеві, зокрема місцеві окружні суди;

3) удосконалення процесуального законодавства, акцентуючи увагу на засадах процесуальної активності суду;

4) удосконалення законодавства, яким передбачається притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарних правопорушень;

5) удосконалення процедури організації і діяльності органів, які беруть безпосередню участь у процесах судочинства, окрім того, забезпечити вхід таких органів у загальну систему судових органів України;

6) реформування корпусу суддів;

7) реформування процедури участі народу у процесах здійснення правосуддя;

8) удосконалення процедури фінансування діяльності судових органів;

9) підвищення рівня незалежності суддів, забезпечення високого рівня професіоналізму та кваліфікованості у процесах здійснення ними правосуддя.

Науковець Н. Квасневська у праці [5] розглядає проблеми, що виникають у контексті реформування судової системи України. Так, на думку науковця, однією із ключових проблем, що лежить в основі реформування судової влади України є проблема низького рівня ефективності здійснення судочинства. До прикладу, занижена якість діяльності судових органів впливає на зниження рівня довіри громадян до правосуддя. Окрім цієї головної проблеми, науковець також наголошує на:

- а) ненормованій завантаженості суддів;
- б) затягуванні розгляду судових справ, пов'язаних із корупційними правопорушеннями;
- в) низькому рівні забезпечення незалежності суддів;
- г) неузгодженості та складності положень законодавства;
- д) проблематичності виконання рішень, ухвалених суддями;
- е) низькому рівні кадрового та фінансового забезпечення;
- є) високому рівню корупції.

Що стосується органів адвокатського самоврядування, то Н. Бакаянова [2] зауважує, що органи адвокатського самоврядування у відповідності до цивільно-правового статусу не є узгоджені із доктринами, які представлені

цивільним правом. З огляду на те, цивільно-правовий статус таких органів потребує удосконалення.

Своєю чергою, у науковій праці [3] зазначено, що розвиток органів адвокатського самоврядування повинен бути безпосередньо націлений на посилення інституційної незалежності Національної асоціації адвокатів України. Окрім того, потрібно першочергово:

а) забезпечити рівновагу між повноваженнями органів адвокатського самоврядування та їх посадовими особами;

б) удосконалити систему підзвітності усіх органів адвокатського самоврядування;

в) підвищити рівень відповідальності посадових осіб органів адвокатського самоврядування;

г) підвищити рівень морально-етичних і професійних вимог до претендентів на посаду адвоката;

д) підвищити рівень кваліфікації адвокатів;

е) посилити контроль за адвокатською діяльністю з ціллю реагування на дисциплінарні правопорушення і недопущення їх виникнення у перспективі [3] (С. Ківалов, Ю. Полянський, В. Долежан, Н. Бакаянова М., О. Свида).

Щодо реформування органів прокуратури, то у праці [4] (О. Ёщук, С. Марченкова) зазначено про позитивні та негативні аспекти цього процесу. Відтак, позитивними аспектами реформування органів прокуратури повинно стати [4]:

а) оновлення кадрів, посилення вимог до кандидатів, що претендують на прокурорські посади;

б) підвищення рівня ефективності функціонування органів прокурорського самоврядування;

в) закріплення законодавчими положеннями того, що прокурори зобов'язані підпорядковуватись своїм керівникам лише у контексті виконання приписів, представлених у письмових наказах, що носять насамперед адміністративний характер.

Натомість реформування органів прокуратури матиме такі негативні наслідки, як [4]:

а) зниження рівня якості розслідування злочинів внаслідок скорочення кількості працівників;

б) зниження рівня якості функціонування адміністративно-правового устрою;

в) відсутність обмежень як у Конституції України, так і у інших законах щодо того, що Президент має право пропонувати особу на посаду Генерального прокурора.

Натомість О. Толпиго і Д. Толпиго [8] зауважують, що у контекст реформування органів прокуратури доцільно упроваджувати європейські стандарти.

Акцентуючи увагу на реформуванні органів кримінальної юстиції, то М. Маршуба [7] зауважує, що така реформа повинна проходити, опираючись на стратегію *community policing*. При цьому науковець стверджує, що реформою має бути передбачено зниження рівня учинення злочинів правопорушниками за рахунок підвищення рівня криміногенності та посилення наявних і упровадження нових засобів захисту конституційних прав та свобод громадян.

Визнаючи вагомий науково-практичний внесок у дослідження і розвиток окремих питань (аспектів) за проблемою, доцільно зазначити, що в даний час недостатньо уваги приділено питанням, які стосуються тенденцій розбудови професійного самоврядування в системі органів прокуратури, органів судової влади та органів адвокатського самоврядування.

Метою статті є на основі порівняльного аналізу галузевого законодавства України і практики його застосування дослідити особливості розбудови професійного самоврядування в системі органів прокуратури, органів судової влади та органів адвокатського самоврядування.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Практика показує, що внутрішня розбудова органів кримінальної юстиції в контексті системи професійного самоврядування, виступає одним із ключових аспектів реформування у системі судової гілки влади. Окрім того, слід відмітити, що органи адвокатського самоврядування та органи прокуратури на відміну від судових органів були тільки недавно наділені юридичною процедурою реалізації механізму самоврядування. Такі аспекти насамперед пов'язані із прийняттям Закону України «Про прокуратуру» [1] та Закону Украї-

ни «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9].

Акцентуючи увагу на положеннях Закону України «Про прокуратуру» [1], слід відмітити, що основа моделі органів прокурорського самоврядування базується на підходах, які представлені у Законі України «Про судoustрій і статус суддів» [10].

Варто відмітити, що віднесення органів прокурорського самоврядування до органів державної влади дає підстави визначити відмінності у процедурі побудови та у компетенціях посадових осіб органів суддівського самоврядування від інших органів, зокрема від органів адвокатського самоврядування.

До прикладу, статтею 66 «Організаційні форми прокурорського самоврядування» Закону України «Про прокуратуру» [1] зазначено, що прокурорське самоврядування в Україні проводиться через Раду прокурорів України і всеукраїнську конференцію прокурорів.

Відповідно до статті 67 «Всеукраїнська конференція прокурорів» Закону України «Про прокуратуру» [1] найвищий орган суддівського самоврядування – це всеукраїнська конференція прокурорів. Основними завданнями діяльності цього органу виступають:

- заслуховування звіту, поданого Радою прокурорів України, стосовно стадій виконання завдань, які доручені органам прокурорського самоврядування, стану фінансування органів прокурорського самоврядування та рівня організаційного забезпечення діяльності органів прокурорського самоврядування;
- обрання членів Вищої ради правосуддя, прийняття рішень про припинення повноважень членів Вищої ради правосуддя у відповідності до положень Конституції України [11] та законів України;
- затвердження Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів;
- затвердження положень про Раду прокурорів України;
- затвердження положень про порядок роботи органів, що здійснюють дисциплінарні провадження;
- звертання до органів державної влади і їх посадових осіб стосовно внесення пропозицій по вирішенню питань, пов'язаних із діяльністю органів прокуратури;

- розгляд інших питань, пов'язаних із особливостями діяльності органів прокурорського самоврядування, здійснення інших повноважень у відповідності до передбачених законодавством засад.

Що стосується діяльності Ради прокурорів України, то, до прикладу, статтею 71 «Рада прокурорів України» Закону України «Про прокуратуру» [1] зазначено, що це є також вищий орган прокурорського самоврядування, проте лише у період між всеукраїнськими конференціями прокурорів.

З огляду на зазначене вище, доцільно розкрити зміст основних завдань прокурорського самоврядування. Так, згідно статті 65 «Завдання прокурорського самоврядування» Закону України «Про прокуратуру» [1] прокурорське самоврядування являє собою колективне самостійне вирішення прокурорами питань, пов'язаних із діяльністю органів прокуратури. А саме в основі таких завдань лежить:

- досягнення організаційної цілісності функціонування та діяльності органів прокуратури;
- підвищення рівня якості діяльності прокурорів;
- посилення незалежності прокурорів, забезпечення їх захисту від втручання у їхню діяльність;
- визначення потреб кадрового, матеріально-технічного, фінансового чи іншого характеру, контролювання процесу дотримання нормативів, визначених законодавством щодо особливостей такого контролю;

обрання або призначення прокурорів членами інших органів, якщо таке передбачено вимогами закону.

Стосовно адвокатського самоврядування, то основними завданнями його органів виступають (згідно статті 44 «Завдання адвокатського самоврядування» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]):

- забезпечення належного рівня незалежності адвокатів, гарантування захисту від втручання у їх адвокатську діяльність;
- формування належних умов для здійснення адвокатами адвокатської діяльності;
- забезпечення високого рівня професіоналізму адвокатів;

- формування та підтримання на належному рівні діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури;

- забезпечення відкритості даних про діяльність органів адвокатури;

- забезпечення цілісного порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України;

безпосередня участь у процедурі формування Вищої ради правосуддя у відповідності до порядку та вимог, передбачених законодавством.

Систему органів адвокатського самоврядування в Україні формують [12]: 1) З'їзд адвокатів України; 2) Рада адвокатів України; 3) Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури; 4) Вища ревізійна комісія адвокатури; 5) Конференція адвокатів регіону; 6) Рада адвокатів регіону; 7) Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія; 8) Ревізійна комісія регіону.

Згідно статті 54 «З'їзд адвокатів України» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] з'їзд адвокатів України, до складу якого входять делегати, виступає вищим органом адвокатського самоврядування України. Обрання делегатів відбувається на конференціях адвокатів за регіонами внаслідок проведення голосування. Більшість отриманих голосів делегатом на конференції свідчить про те, що він входить до складу з'їзду адвокатів України.

Щодо Ради адвокатів України, то відповідно до статті 55 «Рада адвокатів України» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] цей орган виконує функції адвокатського самоврядування у період між з'їздами адвокатів України. Окрім того, слід відмітити, що Рада адвокатів України звітує та перебуває у підпорядкуванні з'їзду адвокатів України. Раду адвокатів України формують 30 членів, при чому стаж адвокатської діяльності таких членів не може бути меншим за 5 років. Серед 30-ти членів 26-ть членів є представники кожного з регіонів України, обрання яких відбувається на конференціях адвокатів регіону. Чотири інші члени Ради адвокатів України – це голова, його два заступники, обрання яких також відбувається через проведене голосування на з'їзді адвокатів України, та секретар, що обирається безпосередньо із складу членів Ради адвока-

тів України безпосередньо членами Ради адвокатів України.

Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури згідно статті 52 «Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] – це колегіальний орган, основним завданням якого виступає розглядання скарг стосовно ухвалених рішень, дій або бездіяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури. Звітує та підконтрольний цей орган як з'їзду адвокатів України, так і Раді адвокатів України. Склад Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії формують також 30-ть членів зі стажем адвокатської діяльності мінімум 5-ть років. 26-ть членів Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії – це представники кожного з регіонів. Іншими членами є голова, його два заступники, які вибираються членами з'їзду адвокатів внаслідок проведення голосування, та секретар, за якого віддають голоси члени Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, при чому він обирається зі складу Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Акцентуючи увагу на Вищій ревізійній комісії адвокатури, слід відмітити, що статтею 53 «Вища ревізійна комісія адвокатури» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] зазначено, що Вища ревізійна комісія адвокатури – це орган, який контролює діяльність, зокрема фінансово-господарського характеру, Національної асоціації адвокатів України, у тому числі її органів, Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, рад адвокатів регіонів, кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіонів. Своєю чергою, Вища ревізійна комісія адвокатури звітує та підпорядковується з'їзду адвокатів України.

Конференції адвокатів регіону присвячена стаття 47 «Конференція адвокатів регіону» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]. Так, у законі зазначено, що конференція адвокатів регіону виступає вищим органом адвокатського самоврядування у містах Київ та Севастополь, областях та у Автономній Республіці Крим.

Відповідно до статті 48 «Рада адвокатів регіону» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] рада адвокатів регі-

ону – це орган, що виконує функції адвокатського самоврядування у регіоні на період між конференціями адвокатів регіону. Контроль над діяльністю цього органу покладений на конференцію адвокатів регіону.

Стосовно діяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії, то згідно статті 50 «Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] цей орган функціонує з метою встановлення рівня фахової підготовки осіб, які претендують на зайняття адвокатською діяльністю. Окрім того, кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури розглядає питання притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності.

Ревізійна комісія регіону функціонує з метою контролювання діяльності, зокрема фінансово-господарського характеру, кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та ради адвокатів регіону (стаття 51 «Ревізійна комісія адвокатів регіону» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]). Водночас контроль за діяльністю цього органу покладений на конференцію адвокатів регіону.

Основними принципами, на яких базується адвокатське самоврядування в Україні, виступають [9, 12]: 1) принцип виборності; 2) принцип гласності; 3) принцип обов'язковості, в основі якого лежить виконання адвокатами рішень, які ухвалили органи адвокатського самоврядування; 4) принцип підзвітності; 5) принцип заборони на втручання органів адвокатського самоврядування у професійну діяльність адвоката.

В контексті аналізу особливостей діяльності органів прокурорського самоврядування та органів адвокатського самоврядування доцільно розкрити ключові аспекти суддівського самоврядування в Україні. Відтак, у відповідності до статті 126 «Завдання суддівського самоврядування» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [10] суддівське самоврядування – це одна із головних гарантій забезпечення незалежності суддів. В основі діяльності органів суддівського самоврядування має лежати:

а) сприяння формуванню відповідних організаційних і інших умов, що є необхідними для забезпечення нормальних умов для діяльності суддів та судів;

б) підвищення рівня незалежності суддів та судів;

в) забезпечення захисту суддів від втручання у їхню діяльність

г) підвищення рівня діяльності кадрів, що задіяні у системі судів.

Згідно статті 127 «Організаційні форми суддівського самоврядування» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [10], органами суддівського самоврядування в Україні виступають: 1) збори суддів (зокрема збори суддів місцевого суду, збори суддів апеляційного суду, збори суддів вищого спеціалізованого суду, Пленум Верховного Суду, а також у встановлених законодавством випадках – апеляційні палати вищого спеціалізованого суду); 2) Рада суддів України; 3) з'їзд суддів України.

Збори суддів відповідно до статті 128 «Збори суддів» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [10] являють собою зібрання суддів, що належать до відповідного суду, для того, щоб обговорити питання внутрішньої діяльності такого суду та ухвалити відповідні колективні рішення за результатами обговорення таких питань. Скликання зборів суддів проводить голова відповідного суду, при чому за особистою ініціативою. Однак збори суддів можуть скликатися і у випадку, коли є вимога суддів, при чому має звернутися не менше, ніж третина від загальної кількості суддів такого суду.

Основними завданнями діяльності зборів суддів виступають [10]:

- обговорення питань, що стосуються внутрішньої діяльності суду або діяльності суддів чи працівників апарату суду, і ухвалення стосовно цих питань рішень;

- визначення спеціалізації суддів, виходячи із проведеного розгляду справ конкретних категорій;

- визначення рівня навантаження на кожного суддю, який здійснює правосуддя у конкретному суді, виходячи із його адміністративних чи інших обов'язків;

- розгляд та зарахування звітів, які подаються суддями, що займають адміністративні посади у конкретному суді, та керівником апарату суду;

- звернення із поданням щодо притягнення адвоката, прокурора та/чи посадової особи, що здійснює діяльність у органі державної влади або органі місцевого самоврядування, до дисциплінарної відповідальності внаслідок учинення дій чи бездіяльності, якими порушуються гарантії незалежності судді і суду;

- здійснення інших повноважень, що визначені законодавством.

Обрання зборів суддів кожного суду, за винятком місцевих загальних судів, проводиться внаслідок проведення таємного голосування делегатів на відповідному з'їзді суддів України [10].

Водночас головним органом суддівського самоврядування в Україні відповідно до статті 129 «З'їзд суддів України» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [10] є з'їзд суддів України. Цим органом приймаються рішення, які є обов'язковими до виконання усіма органами суддівського самоврядування та усіма судами в Україні.

Акцентуючи увагу на Раді суддів України, то варто зауважити, що це є вищий орган суддівського самоврядування, при чому він функціонує як виконавчий орган з'їзду суддів України. Рада суддів України проводить організаційні заходи стосовно виконання рішень, ухвалених з'їздом суддів України, а також здійснює контроль за виконанням таких рішень. Рада суддів України розглядає та вирішує питання, пов'язані із скликанням з'їзду суддів України.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дають можливість зробити такі загальні висновки, а саме:

- розбудова професійного самоврядування в системі органів прокуратури, органів судової влади та органів адвокатського самоврядування в Україні регулюється Конституцією України, Законом України «Про прокуратуру», Законом України «Про судоустрій і статус суддів», Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;

- прокурорське самоврядування в Україні проводиться через Раду прокурорів України (вищий орган прокурорського самоврядування у період між всеукраїнськими конфе-

ренціями прокурорів) і всеукраїнську конференцію прокурорів (найвищий орган суддівського самоврядування);

- прокурорське самоврядування являє собою колективне самостійне вирішення прокурами питань, пов'язаних із діяльністю органів прокуратур;

- систему органів адвокатського самоврядування в Україні формують: 1) З'їзд адвокатів України (вищий орган адвокатського самоврядування України, до складу якого входять делегати); 2) Рада адвокатів України (орган, що виконує функції адвокатського самоврядування у період між з'їздами адвокатів України); 3) Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (колегіальний орган, основним завданням якого виступає розглядання скарг стосовно ухвалених рішень, дій або бездіяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури); 4) Вища ревізійна комісія адвокатури (орган, який контролює діяльність, зокрема фінансово-господарського характеру, Національної асоціації адвокатів України, у тому числі її органи, Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, рад адвокатів регіонів, кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіонів); 5) Конференція адвокатів регіону (вищий орган адвокатського самоврядування у містах Київ та Севастополь, областях та у Автономній Республіці Крим); 6) Рада адвокатів регіону (орган, що виконує функції адвокатського самоврядування у регіоні на період між конференціями адвокатів регіону); 7) Кваліфікаційно-

дисциплінарна комісія (орган, що функціонує з метою встановлення рівня фахової підготовки осіб, які претендують на зайняття адвокатською діяльністю); 8) Ревізійна комісія регіону (орган, що функціонує з метою встановлення рівня фахової підготовки осіб, які претендують на зайняття адвокатською діяльністю);

- органами суддівського самоврядування в Україні виступають: 1) збори суддів (зокрема збори суддів місцевого суду, збори суддів апеляційного суду, збори суддів вищого спеціалізованого суду, Пленум Верховного Суду, а також у встановлених законодавством випадках – апеляційні палати вищого спеціалізованого суду), що являють собою зібрання суддів, що належать до відповідного суду, для того, щоб обговорити питання внутрішньої діяльності такого суду та ухвалити відповідні колективні рішення за результатами обговорення таких питань; 2) Рада суддів України (вищий орган суддівського самоврядування, при чому він функціонує як виконавчий орган з'їзду суддів України); 3) з'їзд суддів України (орган, що приймає рішення, які є обов'язковими до виконання усіма органами суддівського самоврядування та усіма судами в Україні).

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є визначення ролі судової влади в конституційно-правовому механізмі захисту прав і свобод людини та дослідження вимог щодо несумісності посади судді, прокурора та адвоката з іншими видами діяльності в контексті порівняльного конституційно-правового аспекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

1. Pro prokuraturu [About the prosecutor's office] (Ukraine), 14.10.2014, No 1697-VII. Retrieved May 1, 2021, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (in Ukrainian) [Про прокуратуру (Україна), 14.10.2014, № 1697-VII. Актуально на 01.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>].
2. Bakaianova, N. (2017). *Systema orhaniv advokatskoho samovriaduvannia v aspekti sudovo-pravovoi reformy* [The system of bar self-government bodies in the aspect of judicial and legal reform]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 4, 87–90 (in Ukrainian) [Бакаянова, Н. (2017). Система органів адвокатського самоврядування в аспекті судово-правової реформи. *Часопис Київського університету права*, 4, 87–90].
3. Kivalov, S., Polianskyi, Yu., Dolezhan, V., Bakaianova, N., & Svyda, O. (2015). *Reformuvannia sudovoi vlady ta sumizhnykh instytutiv v Ukraini. Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia"*, 17, 5–24 (in Ukrainian) [Ківалов, С., Полянський, Ю., Долежан, В., Бакаянова, Н., & Свида, О. (2015). Реформування

судової влади та суміжних інститутів в Україні. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія», 17, 5–24*].

4. Yeshchuk, O., & Marchenkova, S. (2016). *Deiaki aspekty reformuvannia orhaniv prokuratury. Sudova ta slidcha praktyka v Ukraini, 2, 7–10* (in Ukrainian)
[Єщук, О., & Марченкова, С. (2016). Деякі аспекти реформування органів прокуратури. *Судова та слідча практика в Україні, 2, 7–10*].
5. Kvasnevska, N. (2015). *Zahalni problemy reformuvannia sudovoi systemy Ukrainy* [General problems of reforming the judicial system of Ukraine]. *Pivdennoukrainskyi pravnychyi chasopys, 2, 242–245* (in Ukrainian)
[Квасневська, Н. (2015). Загальні проблеми реформування судової системи України. *Південноукраїнський правничий часопис, 2, 242–245*].
6. Koroied, S., Kresina, I., & Prylutskyi, S. (2015). *Kontseptsii reformuvannia sudovoi vlady Ukrainy. Sudova apeliatsiia, 3, 6–34* (in Ukrainian)
[Короед, С., Кресіна, І., & Прилуцький, С. (2015). Концепція реформування судової влади України. *Судова апеляція, 3, 6–34*].
7. Marshuba, M. (2018). *Vzaiemozv'iazok stratehii "community policing" i zmeshennia mozhlyvosti uchynennia zlochyniv. Pytannia borotby zi zlochynnistiu, 35, 44–54* (in Ukrainian)
[Маршуба, М. (2018). Взаємозв'язок стратегій «community policing» і зменшення можливостей учинення злочинів. *Питання боротьби зі злочинністю, 35, 44–54*].
8. Tolpyho, O., & Tolpyho, D. (2017). *Dosvid implementatsii yevropeiskykh standartiv u natsionalnu praktyku reformuvannia orhaniv prokuratury* [Experience of implementation of European standards in the national practice of reforming the prosecutor's office]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia, 3(58), 201–207* (in Ukrainian)
[Толпиго, О., & Толпиго, Д. (2017). Досвід імплементації європейських стандартів у національну практику реформування органів прокуратури. *Теорія та практика державного управління, 3(58), 201–207*].
9. *Pro advokaturu ta advokatsku diialnist* [About advocacy] (Ukraine), 05.07.2012, No 5076-VI. Retrieved May 1, 2021, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (in Ukrainian)
[Про адвокатуру та адвокатську діяльність (Україна), 05.07.2012, № 5076-VI. Актуально на 01.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>].
10. *Pro sudoustrii i status suddiv* [On the Judiciary and Status of Judges] (Ukraine), 02.06.2016, No 1402-VIII. Retrieved April 1, 2021, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n1589> (in Ukrainian)
[Про судоустрій і статус суддів (Україна), 02.06.2016, № 1402-VIII. Актуально на 01.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n1589>].
11. *Konstytutsiia Ukrainy* [The Constitution of Ukraine] (Ukraine), 28 June 1996. Retrieved April 1, 2021, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (in Ukrainian)
[Конституція України (Україна), 28 червня 1996 р. Актуально на 01.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>].
12. *Natsionalna asotsiatsiia advokativ Ukrainy. (2021). Systema orhaniv advokatskoho samovriaduvannia v Ukraini* [The system of advocacy self-government in Ukraine]. Retrieved May 1, 2021, from <https://unba.org.ua/naau> (in Ukrainian)
[Національна асоціація адвокатів України. (2021). *Система органів адвокатського самоврядування в Україні*. Актуально на 01.05.2021. URL: <https://unba.org.ua/naau>].